

С. І. Наконечний, канд. екон. наук, проф.,
С. С. Савіна, канд. екон. наук, доц.,
Т. С. Наконечний, канд. екон. наук,
кафедра економіко-математичних методів

ДО ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ СИСТЕМНИХ АНАЛІТИКІВ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

Україна стоїть перед дилемою вибору шляху розвитку. Або наша країна зробить прорив і буде у когорті розвинених країн, або залишиться країною сировинного придатку. У першому випадку необхідно інтенсивно розвивати інформаційні технології, у тому числі економіко-математичні методи і моделі. Принагідно зазначимо, що рентабельність у виробничій сфері не перевищує 5—15 %, а в інтелектуальній — 1000—2000 %. Саме тому високотехнологічні та інтелектуальні суспільства практично не потрапляють у зону кризи — норма рентабельності їх продукції витримує багаторазове зниження цін. Наприклад, у США частка працівників зайнятих у сфері виробництва становить близько 10 %, а в інтелектуальних майже 60 %, тобто стрімко відбуваються процеси інформатизації — третя хвиля розвитку суспільства. Отже, знання та індивідуальний підхід — основна цінність інформаційного суспільства. Наприклад, з позиції індустріального суспільства основною вартістю «Microsoft» є за висловом С. Л. Удовика «повітря» — ідеї, думки, набутий працівниками досвід, престижне ім'я, особливо перспективні, а також розумні й творчі голови. Більше того, з погляду матеріальних активів компанія «Visa International» просто не існує, хоча й здійснює фінансові угоди на третину трильйона доларів за рік.

Отже, найефективнішим напрямом вкладання інвестицій є освіта, в тому числі підготовка фахівців АПК. Для розвитку ця галузь в Україні має найкращі в Європі природнокліматичні умови. В радянські часи АПК виробляв майже четверту частину ВВП народного господарства. Зазначимо, що академік В. Канторович оцінював сільське господарство найбільш перспективною галуззю для використання економіко-математичних методів і моделей.

Постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007 р. № 1158 «Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року» передбачається розширення функцій дорадчої служби, створення системи управління програмними інформаційно-комунікаційними засобами і технологіями. Для реа-

лізації поставленої задачі потрібні значні інвестиції як для матеріально-технічного забезпечення, так і для підготовки кадрів. Аналіз наукових публікацій підтверджує, що в Україні дуже мало фахівців високої кваліфікації з розробки програмного забезпечення та математичного моделювання, тобто є негайна необхідність підготовки системних аналітиків АПК. Суть проблеми у тому, що такі фахівці, як правило, не бажають працювати у сільській місцевості. А, значить, потрібні заходи з метою закріплення системних аналітиків у сільській місцевості, в основному у районних центрах.

Проблему підготовки системних аналітиків для АПК повинна взяти на себе держава. Зрозуміло, що це мають бути в основному вихідці із села. Однак у сільській місцевості маємо дуже мало вчителів-математиків, які могли би дати учням математичні знання відповідного рівня. Тому потрібно при відповідних вузах створити ліцеї-інтернати, в яких училися би учні, здібні до точних наук. Треба здійснювати строгий відбір таких дітей, які після успішного закінчення ліцею зараховуються у відповідні вузи та на факультети. Вони мають учитися за державний кошт за умов, що візьмуть зобов'язання працювати у сільській місцевості. Місцева влада має створити відповідні побутові умови (надання квартир, земельних ділянок, пільгових кредитів на будівництво житла). Саме кадри будуть головною проблемою у розробці інформаційних систем та їх експлуатації.